

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Christelijke erfenis

door **Jan Schinkelshoek** De auteur is directeur van een communicatiebureau in Den Haag en oud-Tweede Kamerlid voor het CDA.

Als product van de knapenvereniging – klassieke gereformeerde kweekvijvers bij uitstek – heb ik met jeugdige overschatting geregeld prikkelende stellingen verkondigd. Sommige wil ik mij niet herinneren. Eentje staat me nog helder voor de geest. Die over Christendom & Democratie.

Dat vertoog uit het midden van de jaren zestig, meer een soort preek, kwam er kort en goed op neer dat de parlementaire democratie in Nederland meer te danken had aan het christendom, met name de protestantse tak, dan de goegemeente bereid was te erkennen.

Het moet nogal pedant hebben geklonken uit de mond van een tiener. Maar zo gek was het niet. Gereformeerde grootheden hadden het al veel eerder hardop gezegd. Lees Kuypers essay *Het Calvinisme: Oorsprong en waarborg onzer constitutionele vrijheden* uit 1874 maar na. Wie opkomt voor godsdienstvrijheid, ontkomt er niet aan – misschien tegen wil en dank – om vroeger of later ook andersdenkenden te gunnen wat je voor jezelf opeist. Wie koningen met een pennenstreek afzweert, ontheiligt het gezag. En wie kerkenraden veel te zeggen geeft, haalt democratie de kerk binnen.

Als er iets te zeggen valt voor de stelling dat democratie aardt in christelijke voedingsbodem, is er dan ook een relatie tussen ontchristelijking en democratische teloorgang? De neergang gaat gelijk op. Althans in Nederland heeft het georganiseerde christendom het moeilijk. En ook de georganiseerde democratie staat lelijk onder druk.

Natuurlijk bewijst het niets. Dat de parlementaire democratie in verontrustend hoog tempo haar glans verliest, laat zich niet verklaren aan de hand van teruglopend kerkbezoek. Er zit een veelheid aan ingewikkelde factoren achter. Maar zou de teruggang van het christendom er toch niet iets mee te maken hebben? Ja, ik weet het: in naam van God, christendom en geloof is gruwelijk veel misdadigs gebeurd. Maar ook veel goeds. Het tekende voor grote, grootse waarden: naastenliefde, barmhartigheid, gerechtigheid, rentmeesterschap. Het maakte duidelijk dat je er niet alleen voor stond. Het was een 'bezielde verband'. Het zette talloze mensen aan om zich sterk te maken voor wat een tikkeltje deftig 'de publieke zaak' werd genoemd. Het gebruikte democratie om zich te emanciperen.

Na aanvankelijke aarzelingen bleek het christendom een gangmaker van de democratie zoals die zich in Nederland heeft ontwikkeld. Over en weer versterkten christendom en democratie elkaar. Zoals democratisering christenen een kans bood, zo waren christenen medebepalend voor een democratische grondtoon. Onze verschaalde democratie kan wel een scheutje van die gelovige christelijkheid gebruiken. Net zo goed als in het defensief geraakte christenen zich wel wat meer in het democratisch debat zouden kunnen laten gelden. Als jongetje zou ik het zo al gezegd kunnen hebben.